List DODIR

BROJ 29

GODINA 2006.
ISSN 1332-3490

Glasilo Hrvatske udruge gluhoslijepih osoba "DODIR"

TEMA BROJA:

Dodirnimo umjetnost

SADRŽAJ

SADRŽAJ:

TEMA BROJA: DODIRNIMO UMJETNOST

KREATIVNO STVARALAŠTVO GLUHOSLIJEPIH OSOBA
- Kronologija evolucije Dramskog studija DODIR(I) 3
- Likovna radionica 4
- Keramička radionica 5
- Krojačka radionica 5

NOVOSTI IZ DODIRA I PODRUŽNICA: Osijek i Zagreb
- Prva samostalna izložba gluhoslijepog umjetnika Marijana Jureneca "Moj život" 6
- Druga umjetnička kolonija "Jesen u Dodiru" Osijek 2006. 6
- U Osijeku osnovan športski klub gluhoslijepih osoba DLAN 7
- Šetnja 7
- Pismo udruzi "Dodir" 8
- Dodirko - izleti i radno terapijske i edukacijske radionice u prirodi za djecu i roditelje 9
- Dodirkove igraonice 10
- Noć vještica u "Dodiru" 10
- Hrabre brucošice 11

ZANIMLJIVOSTI IZ SVIJETA
- Hrvatski DODIR po(d)taknuo slovenski DLAN 12
- Drugi europski seminar za edukatore prevoditelja 13
- Obišli smo "stare" i stekli nove prijatelje 14
- Iz svijeta - Thomasova priča 14

DOGAĐANJA
- Koprivnica - domaćin Okruglog stola "Dostupnost knjižnica za sve-knjižnične službe, usluge i računalna oprema za slijepe, slabovidne i gluhoslijepe osobe: kako u lokalnoj zajednici dolaze do izvora znanja" 15
- Stručni skup "Živjeti s gluhoćom" 16
- XI. hrvatski simpozij osoba s invaliditetom 18
- U tijeku je izrada prijedloga Zakona o stručnom prevoditelju za gluhoslijepe i gluhe osobe 18

DODIR LJUBAVI
- Intervju s Goranom Borojevićem i Darkom Jeftićem 20

NAJAVA
- Najavljujemo premijeru predstave "Leptirov vrtlog života" 23
- Izložba umjetničkih radova gluhoslijepih osoba u Ericsson Nikola Tesli 23

PRIDRUŽITE NAM SE
- Kestenijada u Lovranu 23

List *DODIR* namijenjen je svim zainteresiranima, prijateljima, volonterima, stručnim suradnicima i djelatnicima koji žele znati malo više o gluhosljepoći ili žele pomoći gluhoslijepim osobama.
List izlazi tri puta godišnje i nema komercijalnu namjenu.
Tiskan je uz potporu Ureda za kulturu Grada Zagreba i Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

IZDAVAČ: Hrvatska udruga gluhoslijepih osoba "DODIR"
GLAVNA i ODGOVORNA UREDNICA: Sanja Tarczay, predsjednica
UREDNICA: Nina Kovačević
SURADNICI: Tihana Andrašević, Tanja Barešić, Željko Bosilj, Jasna Haralović, Ivan Lastovčić, Mirna Lončar, Lidija Milošević, Petra Podhorsky, Lea Starčević, Aleksandra Vuk
LEKTORICA: Vladimira Velički, prof. • **GRAFIČKI UREDNIK:** Vanja Tarczay • **TISAK:** Kerschoffset d.o.o.

Rukopisi, slike, crteži i diskete se ne vraćaju osim ako to nije regulirano posebnim dogovorom.

Adresa: 10 000 Zagreb, Vodnikova 8; Telefon/fax: 01/ 4875431, 01/ 4875432
Žiro račun: 2360000-1101318154

Kronologija evolucije Dramskog studija *Dodir(i)*

Još od osnutka Udruge, 1994. godine, zapažen je izuzetan senzibilitet i veliko bogatstvo neverbalne komunikacije gluhoslijepih osoba koja se izražava kroz pantomimu, mimku, šaroliku lepezu gesta, a sve to začinjeno je jakim emocionalnim nabojem u rasponu, od najtananijih i najsenzualnijih do najžešćih i najrazornjih, emocija.

U sklopu Međunarodnog simpozija Znakovni jezik i kultura gluhih, u organizaciji Hrvatske udruge gluhosljepih osoba ***Dodir***, u svibnju 2001.,dvadesetak osoba s gluhoćom i jedna s gluhosljepoćom uvježbali su i izveli predstavu **Planet tišine**.

Uočene posebnosti i kvalitete dramske izražajnosti osoba s gluhosljepoćom, potakla je stvaranje dramske radionice unutar Udruge. Prilikom različitih svečanosti Udruge, članovi radionice pripremali su skečeve kako bi se uveličale prigode poput svečanog otvorenja prostorija udruge Dodir, izložbe radova osoba s gluhosljepoćom, a sudjelovali su i na javnim skupovima.

Zapaženi uspjesi potaknuli su prerastanje dramske radionice u Dramski studio Dodir(i) koji je osnovan 20.04.2004. godine.

Dramski studio dobio je naziv po imenu Udruge, a ujedno simbolizira i način *doživljavanja* svijeta u kojem žive osobe s gluhosljepoćom, odnosno svijeta percepcije ekspresije putem dodira.

Dramski studio Dodir(i) trenutačno okuplja desetak članova s gluhosljepoćom,

Dosadašnja sudjelovanja:

04.05.2001. **Planet tišine**, premijera predstava,
Gradsko dramsko kazalište Gavella, Zagreb

27.06.2003. **Govor tijela**, skeč,
Knjižnice grada Zagreba, Zagreb

02.12.2003. **Jedan dan u životu gluhoslijepe osobe**, skeč,
Galerija Zvonimir, Zagreb

16.04.2004. **Govor tijela**, skeč,
Raiffeisen bank, Zagreb

26.-27.05.2004. **Gluhoslijepa Pepeljuga**, skeč,
Festival jednakih mogućnosti, Zagreb

01-02.06.2004. **Gluhoslijepa Pepeljuga**, skeč,
Dani udruga, Zagreb

27.06.2004. **Gluhoslijepa Pepeljuga**, skeč,
Hotel Belvedere, Medulin

30.09.2004. **Voyager princess**, premijera predstave,
Gilmorehill G12. Glasgow, Scotland

02.12.2004. **Pepeljuga**, premijera predstave,
Gradsko dramsko kazalište Gavella, Zagreb

08.03.2005. **Pepeljuga**, predstava,
Studentski festival test 6!, SKUC, Zagreb

06.04.2005. **Pepeljuga**, predstava,
29. SKAZ, Kulturni centar Peščenica, Zagreb

06.05.2005. **Pepeljuga**, predstava,
Kulturni centar Peščenica, Zagreb

22.12.2005. **Povratak Pepeljuge**, premijera predstave,
Gradsko dramsko kazalište Gavella, Zagreb

23.02.2006. **Povratak Pepeljuge**, predstava,
Kazalište 21, Sisak

29.03.2006. **Povratak Pepeljuge**, predstava,
30. SKAZ, Kulturni centar Peščenica, Zagreb

06.04.2006. **Povratak Pepeljuge**, predstava,
test7!, Međunarodni festival studenskog kazališta,
kazalište &TD, Zagreb

21.12.2006. **Leptirov vrtlog života**, premijera predstave
Gradsko dramsko kazalište Gavella.

LIKOVNA RADIONICA

Vidjeti samo segment slike i na kraju napraviti gotovo savršenu kompoziciju čudo je koje ostvaruju gluhoslijepi slikari, a čemu se dive slikari poput uvaženog prof.Tanaya.

Pomoću boje, kista i neograničenog stvaralačkog izvora, nastaju nesvakidašnji pejsaži, aktovi i portreti.
Veselje i radost života gotovo da izbijaju iz okvira slika pokazujući nam hedonizam u običnoj svakodenevnici i zadovoljstvo običnim sitnicama. Svi koji vide i čuju trebaju učiti živjeti, biti sretni s danim, cijeneći sebe i sve ljude.

Počeli smo skromno, gotovo samozatajno, s malim akvarelima, pastelama, a razvili smo se u prave slikare s paletom i uljanim bojama, štafelajem i platnom pred sobom.
Istina, koriste se i povećala. Jedna slika se radi i po nekoliko mjeseci, ali na kraju smo ponosni.
Djela su vrijedna hvale i na razini umjetničke kvalitete, a što nam potvrđuju i umjetničke kritike prigodom svake naše, kako skupne, tako i samostalne izložbe, koje se permanentno održavaju od 2000. godine.

Kronologija skupnih izložbi:

1999. "Plovimo do srca",
galerija "Zvonimir", Zagreb
2000. "Optimizam",
Muzej grada Zagreba, Zagreb
2000. "Helen Keller Award",
Kellingrove Scotland
2001. "Umjetnički svijet gluhih i gluhoslijepih",
Galerija "Zvonimir", Zagreb
2003. "Klaunov tužni smiješak i dodir",
Galerija "Zvonimir", Zagreb
2004. "Dodir art",
Medulin 2004., hotel Belvedere, Medulin
2004. "Dodir art", Osijek 2004.,
Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku
2005. "Sklad i sreća",
Centar za kulturu Novi Zagreb, Zagreb
2006. "Govor duše",
Hrvatska Paneuropska unija, Zagreb
2006. "Zajedno",
Galerija Ericsson, Zagreb

KERAMIČKA RADIONICA

Osjetiti sve oko sebe dodirom, dlanom i vršcima prstiju i moći transformirati najače emocije kao i najtananije osjećaje u glinu, i biti na samom vrhu keramičkog stvaranja u zemlji i svijetu djela su vrijedna hvale.
Skromni počeci, igre s glinom, pa tečajevi rada s glinom, edukacija, rad na kolu, rezultirali su da danas imamo i individualnu i grupnu radionicu, za početnike i napredne.
Keramička radionica redovito sudjeluje na svim skupnim izložbama, a imali smo i jednu samostalnu keramičku izložbu "Govor tijela" 2003.godine u Gradskoj knjižnici Zagreb.
Bijela i crvena terakota oplemenjene su u aktovima, maskama i apstraktnim formama.
Finoća pokreta, linije tijela, izraza lica, odaje izuzetan hipersenzibilitet stvaratelja koji je uvijek SVOJ, sada i ovdje.

KROJAČKA RADIONICA

Počeci su obilježeni prigodnom izradom čizmica za sv. Nikolu, taktilnih slika i didaktičkih materijala za gluhoslijepu djecu.

Gotovo na dodir izrađuju se čarolije od tkanina, a već treću godinu i kompletna kostimografija za naše predstave.

Polako, iskustveno i dodirom nastaju kreacije kostima iz bajki, ali i iz modernih vremena.

Pripremila: Lidija Milošević

Prva samostalna izložba gluhoslijepog umjetnika Marijana Jureneca "Moj Život"

29. rujna 2006. HUGSO DODIR, referalni centar Osječko-baranjske županije, podružnica Osijek, u suradnji s Gradskom i sveučilišnom knjižnicom Osijek, a pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture i ureda za kulturu grada Zagreba u izložbenom prostoru Gradske i sveučilišne knjižnice priredili su 1. samostalnu izložbu Marijana Jureneca, gluhoslijepog umjetnika iz Zagreba.

U ime domaćina Gradske i sveučilišne knjižnice goste je pozdravila gospođa Dubravka Pađen Farkaš, zatim je pozdravnu riječ uputila predsjednica udruge DODIR Sanja Tarczay te Željko Bosilj, voditelj podružnice Osijek koji je ujedno sudjelovao u umjetničkom dijelu programa.

Prof.dr. Bogdanu Mesingeru pripala je čast da iznese likovni osvrt i otvori izložbu, a on je ganut Jurenecovim radovima priznao da prvi puta u životu nije znao što reći. No iz njegova srca izlazile su riječi hvale.

Uz pedesetak uzvanika, izložbu su popratili brojni mediji koji su pozvali javnost da posjeti Gradsku i sveučilišnu knjižnicu te pogleda izložbu "Moj Život" jer svi ti radovi govore o Jurenecovom životu, a slikanje je uistinu njegov život u kojem je našao sebe te na taj način bar malo izašao iz tame i tišine koje su njegov svijet.

Izložba "Moj Život" bila je postavljena 14 dana, od 29. rujna do 13. listopada 2006.

Druga umjetnička kolonija "Jesen u Dodiru", Osijek 2006.

U subotu, 30. rujna na potezu između Bastiona i Vodenih vrata u organizaciji HUGSO DODIR, referalnog centra Osječko-baranjske županije, podružnice Osijek, a pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture i grada Osijeka te uz sponzorstvo Mercator centra Osijek, održana je druga likovna kolonija gluhoslijepih osoba udruge DODIR i akademskih slikara, kipara i keramičara pod nazivom "Jesen u Dodiru". Uz poznate umjetnike na koloniji su sudjelovali i mladi keramičari, štićenici doma za djecu i mladež "Klasje".

Pozdravne riječi uputili su Sanja Tarczay, predsjednica udruge te Željko Bosilj voditelj podružnice Osijek. Koloniju je otvorila izaslanica Gradskog poglavarstva gospođa Mirjana Smoje koja je naglasila kako grad podržava, a to će i u buduće činiti, ovakove projekte gdje osobe s posebnim potrebama kreativnim radom nastoje prevladati svoj hendikep. Prateći rad umjetnika i gluhoslijepih osoba bila je oduševljena uratcima te je rekla da će se založiti kod gradskih vlasti da ova kolonija bude tradicionalna i još masovnija.

Uz umjetnike i gluhoslijepe osobe na koloniji su se našli i brojni prolaznici i turisti, a u umjetničkom dijelu pjesnik Zorislav Vidaković pročitao je dvije pjesme iz svoje prve izdane knjige.

Koloniju, kao i izložbu, mediji su popratili s velikom pažnjom te pitali za sljedeće aktivnosti uz naglasak kako udruga DODIR u Osijeku organizira uvijek nešto novo i intreresantno za javnost i građane. Po završetku kolonije upriličen je ručak i druženje gluhoslijepih učesnika i likovnih umjetnika u restoranu Iktus do večernjih sati.

U Osijeku osnovan športski klub gluhoslijepih osoba DLAN

U suradnji sa zajednicom udruga za šport i rekreaciju invalida, a na poticaj predsjednika gospodina Željka Gašparovića, u Osijeku je osnovan športski klub gluhoslijepih osoba DLAN s ciljem promicanja zdravstvene i športske kulture među osobama s posebnim potrebama. Kako u gradu Osijeku udruge invalida imaju svoje športske klubove te se međusobno natječu, i gluhoslijepi su izrazili želju za osnivanjem svoga športskog kluba, a za predsjednika su izabrali Željka Bosilja. U lipnju 2006., u povodu blagdana sv. Petra i Pavla ŠKGSO DLAN Osijek po prvi put sudjeluje na natjecanju u visećoj kuglani gdje je ujedno i suorganizator s UHDDR-om Sv. Rok iz Osijeka te osvaja treće mjesto.

Na sjednici ZUŠRI-ja održanoj u rujnu 2006. ŠKGSO DLAN je primljen u članstvo Zajednice koje mu omogućava sudjelovanje na brojnim natjecanjima u gradu i državi te sponzorsku pokrivenost.
Grad Osijek športskom klubu je dodijelio prostor za zdravstvenu, športsku i kulturnu djelatnost što znači da će i članovi udruge DODIR zajedno sa sportašima imati svoj klub, održavati radionice i druge brojne aktivnosti.

Priredio: Željko Bosilj

Šetnja

Sve je krenulo mojom znatiželjom. Upisala sam i završila početni stupanj znakovnoga jezika. Uključila sam se u Udrugu kroz volonterstvo. Polako sam ulazila u svijet gluhoslijepih osoba, do tada meni nepoznati svijet. Potrebno je još puno truda, rada i strpljenja kako bih sve više mogla spoznavati samo bivanje, potrebe i težnje osoba s gluhosljepoćom. Ukazala se prilika da krenem u tom smjeru, smjeru spoznaje. Bila je potrebna podrška-pratnja volontera gluhoslijepom umjetniku Marijanu u obilasku grada Osijeka. Nisam imala predodžbu o osobi s kojom ću provesti naredna tri sata. Prethodno sam stekla skromno iskustvo u pratnji slijepoj djevojci, no, imala sam osjećaj da će ovaj zadatak biti puno zahtjevniji.
Preda mnom je bio čovjek, draga osoba s kojim sam, jednostavno, trebala otići u šetnju i malo mu pokazati i dočarati neke značajke Osijeka. Što je u tome zahtjevno? Možda činjenica da ne znam baš puno o nekim znamenitostima grada, ili će mi možda najteže biti izraziti kreativnost i maštovitost u opisivanju. Zapravo, to je bio najmanji problem. Pitanje je bilo kako ću svoje viđenje okoline prenijeti jednoj gluhoslijepoj osobi, a da ono bude vjerodostojno, kompletno. U gotovo par minuta morala sam biti spremna na nešto za mene veliko. Uz vrlo skromno znanje znakovnoga jezika, veliku dozu odgovornosti, ali i zabrinutosti, na meti pogleda znatiželjnika krenula sam s Marijanom u šetnju. Po izlasku na ulicu kao da smo uronili u neki balon koji nas je nosio po gradu, izolirani od prolaznika, ljudskih pogleda i glasova. Sva moja energija i volja bila je usmjerena na komunikaciju s Marijanom. Bila sam posrednik između njega i vanjskoga svijeta. Uistinu je poseban osjećaj, ali istovremeno i zastrašujući, biti odgovoran za percepciju koju Marijan dobiva o sredini u kojoj smo se kretali, ljudima, crkvi koju sam mu pokazala, brodovima, mostu... Mislim da smo uspjeli uspostaviti dobar i pozitivan kontakt te da smo ostvarili dvosmjernu komunikaciju. Naravno, s više znanja i iskustva bila bih sigurnija i opuštenija, te bi naša šetnja bila još kvalitetnija.

Priredila: Tihana Andrašević

PISMO UDRUZI DODIR!

Ovom prigodom se zahvaljujem na druženju u Osijeku 30.09.2006. gdje sam upoznao divne ljude i za mene neke nove vrijednosti.

Upitan sam: Zašto sam napisao pjesmu "Ugašena telefonska centrala". Jednostavan je odgovor. Na poslu koji sam obavljao posljednjih 24 godine surađivo sam puno sa osobama koje ne vide.

Došlo je vrijeme velikih promjena. Puno tvrtki je jednostavno zatvorilo vrata, neke tvrtke su se usitnile, puno ljudi je izgubilo radno mjesto, tehnologija se u telefoniji promijenila. Novi uređaji nisu više prilagođeni za rad slijepih osoba.

Ja sam bio jedan od tih koji su isključivali telefonske centrale. Ja sam vidio suze ispod crnih naočala i samo sam to zapisao.

Gospodin Željko Bosilj je pročitao moju zbirku pjesama "Moj Osijek tone u noć", a i neke moje novije radove.

I on je radio kao telefonist i uslijed tih promjena izgubio radno mjesto. On me pozvao na Vaše druženje u Osijeku. Iz tog druženja se rodila, nazovimo to, pjesma "Dodir". Na tom druženju sam naučio nešto što nisam spomenuo u ove dvije pjesme i dosadašnjem tekstu.

Upoznao sam jedno plemenito zanimanje. Zanimanje prevoditelja za osobe koje ne čuju. Shvatio sam da se i pjesma može prevoditi znakovnim jezikom tako da ostavlja duboki dojam i izazove emocije što je i cilj u poeziji.

Sretan sam što se poezija može čitati i osobama koje ne čuju.

Zorislav Vidaković

"DODIR"

Ime udruge
civilnog društva
il' možda naziv
zaboravljenog čuvstva.

Ti prijatelju
što vidiš sve ljepote
ovog zemaljskog raja
i čuješ sve zvukove, šumove.
Kada si zadnji put
osjetio ljepotu
prijateljskog zagrljaja?
Cijeniš li još uvijek
stisak prijateljske ruke,
cvrkut ptice
il' možda glasnu glazbu
na granici buke?
I kad si osjetio
mekoću latice ruže
il' možda miris
ljubičica,
krizantema,
ili tek osjećaš
mirise parfema?

Ja sam danas naučio
zaboravljena čuvstva,
od onih
koji dugo il' nikad
nisu vidjeli
zvjezdano nebo
i ljepotu naslikanih tema
nit čuli: Bacha,
Lizsta il' Schopena.
Osjetio sam toplinu
prijateljske ruke
i sunčanog
jesenskog dana.
Hvala Vam prijatelji na druženju
i prijateljskom zagrljaju.
Mi ćemo se
i za vas diviti;
Zvucima glazbe
i zvjezdanom beskraju.

Zorislav Vidaković

DODIRKO
izleti i radno terapijske i edukacijske radionice u prirodi za djecu i roditelje

Evo nas i na izletima diljem Lijepe naše. Uz pomoć terapeuta i volontera u sklopu izleta održavaju se igraonice za djecu i mlade u kojoj aktivno sudjeluju i roditelji te ostala djeca koja nam se žele pridružiti. Igra je organizirana tako da dijete istražuje okolinu i spozna svijet koji ga okružuje, te razvija komunikaciju i povjerenje u vlastite sposobnosti. Poseban naglasak stavljamo na elemente igre koje provodimo u prirodnoj okolini kao predvježbe za komplesnije aktivnosti koje će omogućiti djetetu samostalnije sudjelovanje u aktivnostima svakodnevnog života. Putem informacija koje dijete dobiva od strane terapeuta pripremamo ga za igru u grupi vršnjaka, a istovremeno volonteri educiraju ostalu djecu o metodama pristupanja i načinu komunikacije s gluhoslijepim djetetom. Nastojimo postići integraciju i razvijanje svijesti o osobama s gluhosljepoćom.

Od izleta na kojim smo bili možemo izdvojiti Opatiju i Lovran, te izlet u Eko park Divlje Vode i Eko selo na Žumberku. U Opatiji smo se zabavljali na mjestima u blizini mora, penjali se i spuštali toboganom, a u Lovranu uz miris svježe pečenih kestena vozili u šarenom vlakiću i igrali s balonima različitih oblika. Na svim izletima imali smo sreće s vremenom, pa tako i u Eko parku i Eko selu na Žumberku. Uz igru na svježem zraku, okruženi prekrasnom prirodom, okušali smo se u svim ponuđenim sadržajima pa tako i u terapijskom jahanju. Ovim putem hvala svima koji nam pomažu da uljepšamo život gluhoslijepe djece, a osobito Ministarstvu koje je omogućilo ne samo rast i razvoj programa Dodirko nego i rast i razvoj Naše i Vaše djece. Nadamo se da ćemo moći i dalje uživati zajedno, igrati se i učiti u prirodi.

Napisao: Ivan Lastovčić

DODIRKO igraonice

Program Dodirko djeluje već neko vrijeme, a sada nudi noviji, privlačniji oblik pristupa djetetu. Uz pomoć igre nastojimo postići da djeca lakše upoznaju svijet i razvijajući svoje potencijale postanu spremna na sve kvalitetnije sudjelovanje u aktivnostima svakodnevnog života, bilo da se radi o samozbrinjavanju, produktivnosti ili razonodi.

Igre, vježbe, druženja, kao i učenje organizirani su tako da svako dijete može pratiti, reagirati i aktivno sudjelovati, bez obzira na perceptivne, motoričke i kognitivne poteškoće.

Zato Vas pozivamo, dragi roditelji, ako imate djecu predškolske dobi da uključite Vaše dijete u igraonice. Svake srijede u prostorijama Remetinečkog Gaja od 9,30 sati do 11 sati nudimo Vašoj djeci razigrane i vesele igraonice koje su osmislili voditelj programa i volonteri. Budući da dolazi vrijeme darivanja igraonice će se okrenuti zimskim radostima, tako da do kraja ove godine djecu očekuju sveti Nikola i Djed Božićnjak s pregršt om iznenađenja.

Ukoliko želite više informacija obratite se voditelju programa Ivanu Lastovčiću srijedom i petkom od 12 do 13 sati na tel./faks 6140 857
S veseljem Vas očekujemo!

Noć vještica

Tradicionalno, iz godine u godinu, u Dodiru se obilježava Noć vještica. Ni ove godine nije izostalo dobrog raspoloženja i zanimljivih događaja.

Naše veselje bilo je upotpunjeno i prisudstvom predsjednice Sanje Tarczay koja je uvijek puna kreativnih ideja i šala za sve prisutne.
Naravno, održalo se i natjecanje u izradi "naj bundeve".

Ocjenjivački sud imao je pune ruke posla, no na kraju su se ipak usuglasili da ove godine pobjedu odnese tim koji su činili Manda Lipar, Vesna Gloc, Dušan Došenović i Slavko Navratil.

HRABRE BRUCOŠICE

Krenimo od samog početka… Vratimo se u ljeto…Srpanj..
Za upis prijemnog ispita na Učiteljskom fakultetu pripremale smo se dva tjedna, čitajući enciklopedije, knjige iz likovne umjetnosti, dosta toga naučile iz "Tko želi biti milijunaš" i dr..Na ispitu je bilo pitanja koja su bila iz općeg znanja, a to se uglavnom nije moglo naći u knjigama ili enciklopedijama nego dolaze uglavnom iz časopisa, radijskih i televizijskih vijesti i slično. Kako smo mi gluhe, bilo nam je teško jer smo same prikupljale informacije što nam nije bilo lako, a čujućima je bilo puno lakše jer čuju i u njihove uši idu informacije iz bilo kojeg medija..Da napišem jesmo li prošle ispit? Nažalost nismo..
Nismo tada gubile nadu, jer nam je ostao drugi rok u rujnu..

Tada smo imale više vremena, imale smo punih dva mjeseca do druge šanse. Znale smo na što se treba više fokusirati, bacile smo se na više prikupljanja informacija, pratile zbivanja iz svijeta, kupovale sve moguće dnevne novine.. Ili ipak da ne pretjerujemo, išle po kafićima na jutarnju kavu uz čitanje novina.

Došao je konačno taj naš dan., 11. rujna. Bile smo posve spremne, i tako punih sat vremena rješavale ispit. Slijedio je dan nervoze, pun iščekivanja, rezultati su bili odmah sutradan na oglasnoj ploči.

Nismo mogle spavati, čak smo i malo prerano došle prije objave.

Yeeeeesssssssss, prošle smooooooo!!!! Nije bilo većeg zadovoljstva!

No to nije sve, morale smo još 2 mjeseca čekati da nam počinju predavanja. Pošto smo mi izvanredni studenti, predavanja su počela 11. studenog. Odmah na prvom satu smo imale prilike iskusiti kako je to kad imaš prevoditelja, i kad se sve može pratiti.. Prvi put smo se osjećale posve ravnopravnim sa čujućima. Konačno smo mogle saznati kako je to kad slušaš profesore, njihovo predavanje, njihov način razmišljanja. Bilo nam je to posve novo i zanimljivo i svakako naporno jer se nismo navikle da stalno neprekidno gledamo u prevoditeljicu.

Držite nam fige da u roku završimo fakultet.

Pripremile:
Tanja & Lea

HRVATSKI DODIR POTAKNUO SLOVENSKI DLAN

Hrvatska je prva zemlja iz sastava bivše Jugoslavije koja je osnovala nacionalnu organizaciju gluhoslijepih osoba i od svog osnutka udruga ***"Dodir"*** zauzima značajnu ulogu ne samo u Europi već i u svijetu. (Udruga "Dodir" je domaćin sljedeće konferencije European Deafblind Union, a predsjednica udruge Sanja Tarczay već drugi mandat zaredom članica izvršnog odbora World Federation of the Deafblind i regionalna predstavnica za Europu). Ima već dobrih par godina kako nastojimo promicati prava gluhoslijepih osoba i u zemljama bivše Jugoslavije. U susjednoj Sloveniji ideja o osnivanju najbrže je zaživjela te se zahvaljujući Simoni Gerenčer i Petri Režar već 2005. godine pristupilo pripramama za osnivanje Društva gluhoslepih Slovenije "Dlan".
Izuzetno nam je drago i zadovoljni smo što je u samo nekoliko naših susreta u Zagrebu i Mariboru transfer informacija i znanja rezultirao brojnim aktivnostima, a prva njihova značajna aktivnost bila je organizacija 1. MEDNARODNOG STROKOVNOG KONGRESA "GLUHOSLEPI V SLOVENIJI" koji se održao u subotu, 23.09.2006 u prostorijama Društva vojnih invalidov u Ljubljani. Bili smo zamoljeni da podržimo ovaj značajan skup te da održimo dva predavanja. Jedno samostalno "Načini komunikacije z gluhoslepimi osebami", te jedno zajedničko "Tolmači v Sloveniji in v svetu".
Budući da je to bio prvi takav skup u Sloveniji, po prvi puta gluhoslijepe osobe u Sloveniji dobili su priliku za druženje i međusobno upoznavanje. Došli su i predstavnici raznih nadležnih institucija, ministarstva i organizacija koji su pokazali veliko razumijevanje i obećali daljnju podršku i suradnju. Prisutnost gradonačelnice Ljubljane te njezin topli pozdravni govor dao je naslutiti o važnosti skupa. Skup je predstavljao prvi važan korak u izgradnji sretnije i svjetlije budućnosti za gluhoslijepe osobe u Sloveniji, a na svom putu neće biti sami. Uvijek će imati našu podršku.

Boravak u Ljubljani za našu delegaciju imao je i nostalgičnu notu - sjetili smo se naših prvih koraka učinjenih prije 12 ljeta. Vratili smo se u s puno prekrasnih dojmova i novim zaduženjem za organizaciju susreta gluhoslijepih osoba Hrvatske i Slovenije.

Napisala: Sanja Tarczay

Sanja Tarczay sa slovenskim DLANOVCIMA

DRUGI EUROPSKI SEMINAR ZA EDUKATORE PREVODITELJA

Švedska je bila domaćin drugog seminara za europske edukatore prevoditelja koji se održao 5-7 listopada 2006. godine u Stockholmu u "Boson Conference Center". Glavni fokus, odnosno teme radionica zapravo su bile nastavak prvog radnog seminara za edukatore prevoditelja koji se održao u jesen 2004. godine u Finskoj.

Kako Švedska ima sedam škola sa 4-godišnjim programima za stručnu edukaciju prevoditelja za gluhe i gluhoslijepe osobe i to: Fellingsbro fhsk, Strömbäcks fhsk, Härnösands fhsk, Västanviks fhsk, Södertörn fhsk, Nordiska fhsk, and Önnestad fhsk, odgovornost za organizaciju ovog stručnog seminara za edukatore prevoditelja pripala je Fellingsbro školi sa sjedištem u Orebru.

Seminar je osmišljen s ciljem da omogući edukatorima prevoditelja za gluhe i gluhoslijepe osobe u Europi, uvid u nastavne planove i programe, te da razmjenjuju svoja iskustva, ideje, metodološke principe, didaktičke materijale te evaluacije. Koncipiran je tako da svaki sudionik seminara odabere dvije radionice od pet ponuđenih koje ga najviše zanimaju. Nakon obveznog jutarnjeg plenarnog predavanja, sudionici su se podijelili u manje grupe kako bi prisustvovali odabranim radionicama. Izvrsnost ovog seminara je što svaka tematska radionica traje skoro cijeli dan, te je omogućeno svakom sudioniku radionice da se aktivno uključi u njen rad.

Svaka radionica imala je svoj specifični tematski fokus i svog moderatora:
Planning & organisation - moderator Ulla Raslöv
Practical Skills - moderator Gunnar Krantz
Reflection & Evaluation - moderator Bo Nilsso
Sign language in Interpretation - moderators Nicolas Hane-Weijman & Johan Zimmermann
Professionalism - moderator Kajsa Gustavsson

Osim radionica koje su trajale svaka po cijeli dan, u jutarnjem djelu održana su četiri plenarna izlaganja i to: Helge Niska, Interpreter Trainer Institute for Interpretation and Translation Studies, Stockholm University, Selman Hoti , Kosovo, Project coordinator, Linda Thomson, from EFSLI i i Sanje Tarczay.

Sudionici su došli iz 11 europskih država: Švedske, Finske, Nizozemske, Engleske, Irske i dr., te predstavnici Hrvatske i Kosova . Bilo je nešto manje od stotinu edukatora iz Europe. Posebnost ovog seminara jest da se po prvi puta u Europi na jednom mjestu okupio veliki broj gluhih edukatora za prevoditelje i dvije gluhoslijepe edukatorice. Bilo je jako uzbudljivo razmjenjivati iskustva sa svima njima. Posebno važne informacije imala je izaslanica iz EFSLI koja je naglasila da će se u budućnosti raditi na razvoju i poboljšanju programa za edukaciju prevoditelja.

Napisala: Sanja Tarczay

Obišli smo "stare", ali i stekli nove prijatelje

Iako se program seminara odvijao tijekom cijelog dana, uspjeli smo pronaći malo vremena kako bi ostvarili ugodne i korisne susrete s našim švedskim prijateljima. Posjetili smo Švedsku nacionalnu udrugu gluhih gdje nam je toplu dobrodošlicu zaželio gospodin Lars-Ake Wikstrom koji nas je upoznao s djelatnicima udruge i njihovim radom. Također, imali smo kratak posjet Švedskoj udruzi gluhoslijepih osoba. Bilo je vrlo dirljivo ponovno razgovarati s gospodinom Stigom, Monom Britt i ostalim dragim prijateljima koji su svratili samo kako bi nas pozdravili.

Posjet Švedskoj udruzi gluhoslijepih osoba

Ostvarili smo i neke nove kontakte. Posjetili smo Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Švedskoj gdje nas je jako ljubazno primio savjetnik veleposlanika, gospodin Kedmenec. Tijekom razgovora atmosfera je bila vrlo opuštena i uistinu smo se osjećali kao da smo kod kuće.

Posjet Hrvatskom Veleposlanstvu u Švedskoj

Thomasova priča

Gluhoslijepi umjetnik, Thomas Lafferty, stvara zadivljujuća umjetnička djela. Cijeli njegov rad zasniva se na njegovoj vizualnoj memoriji i maštи, uz korištenje osjetila dodira kako bi bio siguran da su proporcije baš onakve kakve trebaju biti.
Thomas je rođen gluh a vrlo rano je počeo gubiti vid. Budući da je do 32. godine života u potpunosti izgubio vid, počeo se oslanjati na manualni način komunikacije kojeg koriste gluhoslijepe osobe. Tomas prima informacije na način da mu osoba "govori" koristeći Lormovu abecedu gluhoslijepih ili pisanje po dlanu. On odgovara na isti način.
Thomas je od školskih predmeta jako volio ručni rad kojeg je zanemario kada se zaposlio. U mlađim godinama Thomas je radio različite poslove. Radio je kao krojač, vrtlar, perač pozora, kao radnik u tvornici i u garaži.
Ubrzo nakon odlaska u mirovinu, shvatio je da je vješt u izradi maketa. U posljednjih nekoliko godina Thomasovi modeli i makete postali su sve bolji i kvalitetniji, sa sve više detalja. Također, u njihovoj izradi koristi različite materijale.
Thomas je 1983. godine dobio nagradu British Empire Medal za pokazanu odlučnost i hrabrost. Thomas kaže kako u modeliranju uživa.

Thomasovi modeli i makete

"Moja prva maketa koju sam izradio bio je brod. Nekoliko godina prije nego što sam oslijepio, proveo sam neko vrijeme u Burnham-on-Sea u Somersetu (gdje je sjedište Nacionalnog društva slijepe djece) učeći nove vještine. Tada sam imao 18 godina i vidio sam veliki brod koji mi je ostao u sjećanju i to mi je pomoglo da stvorim njegovu maketu. Svaka maketa ima svoju priču. Tako npr. maketa "Davni dani", "Thomasov autobus na kat" predstavljaju autobus broj 17 kojim je Thomas svakodnevno putovao na posao u Newcastle prije nego što je izgubio vid.
Maketa "Koliba" nastala je na temelju Thomasovih sjećanja posjeta kući njegove bake i njegove interpretacije kuće u kojoj sada živi.
Thomas kaže: "Počeo sam izrađivati makete jer sam bio usamljen, a izrada maketa je bilo nešto što sam osjećao da mogu dobro raditi."

Preuzeto s Interneta
Prevela: Nina Kovačević

KOPRIVNICA - DOMAĆIN OKRUGLOGA STOLA "DOSTUPNOST KNJIŽNICA ZA SVE - KNJIŽNIČNE SLUŽBE, USLUGE I RAČUNALNA OPREMA ZA SLIJEPE, SLABOVIDNE I GLUHOSLIJEPE OSOBE: KAKO U LOKALNOJ ZAJEDNICI DOLAZE DO IZVORA ZNANJA"

Iako sam već godinama član Komisije za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama, tek sam prvi puta putovala kao gost u Koprivničku knjižnicu „Fran Galović", gdje je 6. studenog 2006. održan Okrugli stol "Dostupnost knjižnica za sve - knjižnične službe, usluge i računalna oprema za slijepe, slabovidne i gluhoslijepe osobe: kako u lokalnoj zajednici dolaze do izvora znanja".

Kako sam i sama osoba oštećena sluha i vrlo kratkovidna, a ponukana i prisustvom dugogodišnje prijateljice Sanje Tarczay, predsjednice Hrvatske udruge gluhoslijepih osoba DODIR koja je došla sa svojom osobnom prevoditeljicom Ninom Kovačević, bezbrižno sam krenula na taj maleni put.

Radim u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici gotovo 11 godina, član sam Komisije od 2002. godine, a osoba sam oštećena sluha od svoje 12 godine života.
Prije gotovo 5 godina ugradili su mi na lijevo uho umjetnu pužnicu, odnosno kohlearni implantat, s kojim čujem vrlo dobro. No, ne mogu u cijelosti razumjeti što se govori na sastancima, te uglavnom čitam izvještaje predsjednice Dunje Gabriel (koja me strpljivo ohrabruje u sudjelovanju na sastancima Komisije). Shvatila sam da trebam povesti prevoditelja, što se nekome tko je rođen oštećena sluha ili je stekao oštećenje u djetinjstvu možda čini razumljivim, no ne i meni koja sam čula do 12. godine, te pripadam (ipak) nagluhoj skupini, pa sam psihički veći dio svojeg života definirana kao „čujuća" osoba, odnosno, uspješno sam integrirana (barem djelomično aktivno) u svijet čujućih. Preostaje mi da se integriram, i to aktivno, u svijet nagluhih jednako koliko i čujućih, odnosno neprestalno se osvještavam kao osoba „s dvije misije".

Zaista sam s divljenjem i zanimanjem pratila, uz pomoć prevoditelja, prezentacije i predavanja Okrugloga stola.

Uistinu je divljenja vrijedno kako je knjižnica na čelu s voditeljicom Dijanom Sabolović - Krajinom pristupila problemu usluga za slijepe i slabovidne osobe, od upoznavanja knjižničarske i šire javnosti s mogućnostima integracije osoba s oštećenjem vida, s pismom za slijepe (brajicom i brajičnom glazbenom notacijom), proizvodnjom digitalnih knjiga i zbirki za slijepe, slabovidne i gluhoslijepe osobe, do njihovog ravnopravnog uključivanja u život lokalne zajednice i društva u cjelini. Istaknuta je važnost suradnje između raznih vrsta knjižnica i udruga slijepih u Hrvatskoj.
Nadalje, bile su predstavljene nove knjižnične usluge za slijepe i slabovidne osobe u Koprivnici i dosadašnje usluge u knjižnicama grada Zagreba i Hrvatskoj knjižnici za slijepe.

Također je predstavljen hrvatski prijevod IFLA-inih Smjernica za razvoj knjižnica za slijepe i informacijsko doba, koji je izvanredan po tome što je to prvi hrvatski prijevod priručnka koji će se koristiti u radu knjižnica za slijepe, kao i u ostalim knjižnicama, prije svega narodnim (čiji su korisnici i slijepi i ostale osobe s posebnim potrebama).

Okrugli stol je jedna od završnih, ujedno i najvažnijih aktivnosti jednogodišnjeg pilot projekta, koji je koprivničkoj knjižnici omogućio stvaranje osnovnih pretpostavki za daljnji razvoj knjižničkih usluga za slijepe, slabovidne i sve ostale osobe s posebnim potrebama u lokalnoj zajednici.

Komisija za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama HKZ-a ovim je skupom nastavila problematiziranje tema koje knjižnice stavljaju u središte senzibiliziranja šire javnosti za probleme osoba s posebnim potrebama.

Okrugli stol je bio i međunarodnog karaktera jer su sudjelovali predavači iz Švedske i Austrije, kao i Slovenije i Srbije.

Stručni skup je prepoznat kao središnji događaj u Mjesecu knjige 2006., a grad Koprivnica je potvrdio

svoju brigu za osobe s posebnim potrebama uvrstivši ovaj skup kao jedan od središnjih događaja u obilježavanju Dana grada Koprivnice (4. studenog) i njegov 650. rođendan.
Također, ovaj Okrugli stol je središnji događaj obilježavanja 160. obljetnice organiziranog čitanja i knjižničastva u Koprivnici, koji se tijekom ove godine obilježava pod nazivom „Od prve čitaonice do multimedijalne knjižnice" (1846.-2006.)

Mene su se osobno najviše dojmila izlaganja samih osoba s posebnim potrebama, predsjednice udruge „Dodir" koja je iznijela Osnove razumijevanja gluhosljepoće i prikaz mogućnosti pristupa informacijama i komunikaciji za gluhoslijepe, te smo mogli vidjeti različitost oštećenja gluhoslijepih osoba, kao i različitost načina kojima se s njima komunicira.
Nadalje, izlagali su Danko Butorac iz Hrvatskoga saveza slijepih iz Zagreba: Digitalne knjige i zbirke za slijepe i slabovidne osobe, te Perica Mihaljević iz Centra za odgoj i obrazovanje „Vinko Bek" iz Zagreba, koji je govorio o Brajici i brajičnoj glazbenoj notaciji.
Također, vrlo zanimljivo je bilo izlaganje Kristijana Ciganovića koji je svojim načinom izlaganja o projektu Dijalog u mraku (Dialog im Dunkeln Veranstaltungs GMBH, Wien, Austria) unio malo igre i razonode.

Posjet Koprivnici bio je meni osobno, ali vjerujem i svim mojim kolegama, vrlo zanimljiv i koristan, te se nadam da će zaključci s Okruglog stola doprinijeti poboljšanju kvalitete knjižničkih usluga za sve slijepe, slabovidne i gluhoslijepe korisnike.

Budući da sam i emotivno vezana za Koprivnicu, jer moja obitelj s majčine strane potječe iz toga kraja, sigurna sam da će mi sudjelovanje na Okruglom stolu i posjet koprivničkoj knjižnici ostati u lijepom sjećanju.

Napisala:
Petra Podhorsky,
Nacionalna i sveučilišna knjižnica,
Komisija za knjižnične usluge
za osobe s posebnim potrebama
Hrvatskoga
knjižničarskog društva,
programski i organizacijski odbor

Stručni skup" Živjeti s gluhoćom"
08. studeni 2006.
hotel " Panonija" Sisak

Došao je i taj dugo iščekivani dan u koji sam uložila godine i godine rada, čitanja, istraživanja, učenja i životnog iskustva.

Stručnim skupom "Živjeti s gluhoćom", održanom 08. studenog 2006. u Hotelu "Panonija" u Sisku, željeli smo gluhoću prikazati s drugog aspekta, na način da svi uloženi zajednički napori budu okrenuti prema kvaliteti života koje nam osigurava kvalitetno obrazovanje i zapošljavanje na za nas primjeren način: hrvatskome znakovnom jeziku.

Cijeli skup imao je određeni "šarm", upravo iz razloga što ga je osmislila, organizirala, realizirala i vodila potpuno gluha osoba. Ciljana skupina sudionika bile su upravo osobe koje kreiraju naše sudbine i u čijim rukama su naši životi: psiholozi, pedagozi, socijalni radnici, odgajatelji, prosvjetni djelatnici, savjetnici za zapošljavanje, ravnatelji svih odgojnih, obrazovnih, zdravstvenih i državnih institucija s područja Sisačko-moslavačke županije.

Na samom početku skupa prikazana je reportaža o gluhoj arhitektici i doktoru stomatologije koji rade u svojoj struci, što je jedan od najboljih dokaza da je moguća provedba potpune integracije unatoč gluhoći.

Nakon toga uslijedila je izvedba Mozartove kompozicije koju su izvodila gluha djeca iz Centra za odgoj i obrazovanje "Slava Raškaj". Ne mogu vam prenijeti taj poseban osjećaj koji me je obuzeo kad sam vidjela da je svih 140 sudionika podiglo ruke kako bi lijepo izvedenu točku gluhe dječice nagradili pljeskom, ali na znakovnome jeziku.

Nakon službenoga otvaranja, slijedio je niz predavanja u kojima je naglasak bio na kulturološkom pristupu gluhoći, potencijalima gluhih, razvoju jezika i govora gluhih, te najnovijem dostignuću medicine-umjetnoj pužnici.

U drugom dijelu skupa govorilo se o pravima i povlasticama učenika, srednjoškolaca i studenata s djelomičnim i potpunim oštećenjem sluha, te poticajnim mjerama zapošljavanja osoba s oštećenjem sluha.

Predsjednica Hrvatske udruge gluhoslijepih osoba "Dodir", Sanja Tarczay, ohrabrila je prisutne gluhe sudionike skupa svojim životnim iskustvom. Na svom primjeru nam je pokazala kako je potpuna integracija u društvo čujućih moguća, no da bi ona u potpunosti uspjela potrebno je puno upornosti, vedar i veseo duh te pozitivno razmišljanje koje na gluhoću gleda kao na dar, a ne kao na nedostatak.

U svom sam izlaganju iznijela predložene strategije zapošljavanja gluhih osoba u našoj županiji s obzirom da ih većina u ovom trenutku ne posjeduju zvanje i kvalifikaciju. Mogućnost zapošljavanja i poticanja razvoja poljoprivredne djelatnosti te mogućnost rada kod kuće bio bi idealan oblik zapošljavanja gluhih osoba. To bi bilo ostvarivo uz pomoć Europske unije koja bi financijski potpomogla izgradnju infrastrukture, te Vlade republike Hrvatske. Također, trebalo bi osnovati fond za osobe koje posjeduju intelektualne potencijale kojim bi se osiguralo financijsko i stambeno zbrinjavanje naših gluhih studenata na stručnim, sveučilišnim i postdiplomskim studijima, te osiguravanje prevoditelja i asistenata koji su jedan od ključnih faktora uspješnog školovanja gluhih.

Ponosna sam što se jedan ovakav skup održao upravo u mojem gradu i presretna sam i zahvalna na velikom odazivu sudionika. Sigurna sam da nitko od sudionika skupa kući nije otišao ravnodušan, te da smo svi zajedno puno naučili.

Napisala: Jasna Haralović,
organizatorica i voditeljica stručnoga skupa

XI. hrvatski simpozij osoba s invaliditetom

Od 9.-10. listopada u Bjelolasici je održan XI. hrvatski simpozij osoba s invaliditetom Republike Hrvatske u organizaciji Saveza organizacija invalida Hrvatske. Simpozij je okupio predstavnike udruga osoba s invaliditetom iz cijele RH koje su na ovom skupu imale priliku prezentirati svoje aktivnosti.

Cilj ovogodišnjega simpozija bio je upoznati predstavnike udruga osoba s invaliditetom sa završnim Nacrtom Konvencije o pravima osoba s invaliditetom. Konvencija se zalaže za jednakost osoba s invaliditetom sa svim ostalim članovima zajednice u svim područjima društvenoga djelovanja. Pritom se poštuju i uvažavaju sve potebe koje osoba s invaliditetom ima, a odnose se na potrebe u komunikaciji, primanju informacija, kretanju, slobodu izbora i odlučivanja. Konvencija promiče i sve oblike komunikacije kojima se koriste osobe s invaliditetom: govoreni i znakovni jezici, brajično pismo, taktilne komunikacije, uvećani tisak te korištenje različitih oblika komunikacijskih tehnologija.

Ono što je naročito važno za gluhoslijepe osobe su slijedeće odredbe Konvencije:

- priznavanje i poticanje upotrebe znakovnog jezika
- osigurati da se obrazovanje osoba, a posebno djece koja su slijepa, gluha i gluhoslijepa obavlja na najprimjerenijim jezicima i oblicima i sredstvima komunikacije za pojedinca i u okruženju koje osigurava najveći mogući akademski i društveni razvoj
- osobe s invaliditetom imaju pravo, na jednakopravnoj osnovi s drugim osobama, na priznavanje i potporu svom kulturnom i lingvističkom identitetu, uključujući znakovni jezik

Napisala: Aleksandra Vuk

U tijeku je izrada prijedloga Zakona o stručnom prevoditelju za gluhoslijepe i gluhe osobe

Hrvatska udruga gluhoslijepih osoba Dodir od svog osnutka se prije svega bori za izjednačavanje prava gluhoslijepih i gluhih osoba sa pravima ostalih osoba s invaliditetom te pravima šire zajednice. Udruga je fokusirana na poboljšanje života gluhoslijepih osoba te poticanje neovisnog življenja i uključenosti u društvo. Najčešći problem uslijed kojeg su gluhoslijepe i gluhe osobe diskriminirane i isključene iz zajednice u kojoj žive javlja se zbog nerazumijevanja načina i vrsta komunikacije kojom se gluhoslijepe i gluhe osobe koriste, a to je znakovni jezik, kao primarni jezik njihovih zajednica, te drugi načini komunikacija kojima se gluhoslijepe osobe koriste, kao i zbog nemogućnosti samostalnog kretanja i orijentacije.

Nepriznavanje znakovnoga jezika i drugih načina komunikacije kojima se gluhoslijepe osobe koriste od strane šire zajednice, stavlja gluhoslijepe i gluhe osobe pred mnoge prepreke i nerazumijevanja te im se ograničava pristup društvenim sustavima. Problemi se javljaju oko integraci-

je u redovno školovanje, nerazumijevanje kod liječnika, na pošti, banci, radnom mjestu, sklapanju braka...i svim ostalim svakodnevnim i nesvakodnevnim situacijama. Također, ne postoji formiran naconalni sustav koji će na jednakoj osnovi nuditi dostupnost stručnih prevoditelja svima kojima su oni potrebni.

U cilju osiguravanja potpunog uključivanja naših članova u sve društvene aktivnosti te posebno razvoja i poticanja njihove neovisnosti, osnovali smo Službu podrške Dodir, tj. službu stručnih prevoditelja za gluhoslijepe i gluhe osobe. Time smo osigurali da se naši članovi u komunikaciji koriste znakovnim jezikom i drugim

načinima komunikacije, dok struči prevoditelj služi kao most između gluhoslijepe i gluhe osobe. Na taj način omogućeno je neovisno življenje i integracija gluhoslijepih i gluhih osoba u sve društvene aktivnosti te, što je naročito važno, i integracija u redovan sustav školovanja.

Stručni prevoditelj za gluhoslijepe i gluhe osobe nije samo osoba koja prevodi sa znakovnog jezika, već je to osoba koja, uz znakovni jezik, mora poznavati i ostale načine komunikacije kojom se gluhoslijepe osobe koriste (taktilne abecede, brajevo pismo i sl.) te mora poznavati i osnove ori-

jentacije i kretanja gluhoslijepih osoba (peripatologiju) i mora usvojiti etičke norme koje zahtijeva proces prijenosa audio-vizualnih informacija. Stručni prevoditelj je stoga osoba koja je educirana na stručan i profesionalan način za pružanje komunikacijske podrške, kao i podrške za kretanje uz strogo poštivanje elementa povjerljivosti.

Sama edukacija stručnog prevoditelja za gluhoslijepe i gluhe osobe traje 2 studijske godine uz stručno vodstvo nacionalnih i međunarodnih instruktora i supervizora. Udruga Dodir ima izrađen dvogodišnji kurikulum za provođenje ove vrste edukacije te program provodi od 2000. godine.

Sam cilj zakona je osiguravanje dostupnosti i ravnopravne integracije za sve gluhoslijepe i gluhe osobe u Hrvatskoj, te osiguravanje komunikacijske podrške kao preduvjeta u osiguravanju njihove neovisnosti. Udruga DODIR izradila je osnovne smjernice i teze na kojima bi se trebao temeljiti budući Zakon o stručnim prevoditeljima za gluhoslijepe i gluhe osobe koje je u budućem razdoblju potrebno uobličiti i predložiti zakonodavnim tijelima za usvajanje.

Napisala: Aleksandra Vuk

Intervju vodila: Nina Kovačević

Dodir ljubavi

Goran Borojević i
Darko Jeftić

U ovom broju predstavit će nam se Goran Borojević i Darko Jeftić, dvojica mladih i darovitih režisera velikoga srca koji već neko vrijeme uspješno surađuju s dramskim studijom DODIR(I).

Možete li nam se ukratko predstaviti?

GORAN: Ja sam Goran Borojević. Bavim se kazalištem od malih nogu, prohodao sam na sceni, doslovno na sceni. Studiram engleski i poljski na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a kazalištem se bavim volonterski. Bavljenje kazalištem je dovelo do toga da studiram poljski jer me poljsko kazalište uvijek interesiralo i ljudi koji su dolazili iz Poljske k nama bili su zanimljivi, a i naš prijem, kad smo mi igrali predstave u Poljskoj uvijek je bilo nešto nevjerojatno, potpuno drugačije od onog što smo mi navikli ovdje. Tamo ljudi malo drugačije gledaju na kazalište, drugačije ga poštuju. Dvoje režisera koji su doveli revoluciju u kazalište su iz Poljske. Kad razmišljam o svom budućem radu, razmišljam o tome da će biti vezan uz kazalište, prevođenje tekstova ili rad na dramama.

DARKO: Ja sam Darko Jeftić. Imam 24 godine. Isto se od malena bavim kazalištem. Izašao sam iz Studija Zagrebačkog kazališta mladih, onda iz Glumačkog studija Teatra Exit, onda sam prešao u Studio za istraživanje glumačkih vještina Kubus i radio sam u Dramskom studiju Eho u SKD prosvjeta u Zagrebu. To je cijeli spektar kazališnog svijeta u Zagrebu. Educirao sam se u tim školama i nizom seminara na koje sam samoinicijativno išao i koje sam si sam plaćao, većinom po Hrvatskoj, ali i po Europi (Njemačkoj, Sloveniji, Srbiji itd.) Ovaj rad s gluhoslijepim glumcima mi je vrlo zanimljiv jer se bavim kazalištem, ali radim i na sebi, upoznajem sebe i to je vrlo zanimljivo zato što imam prilike upoznati jedinstvenost svojih osjetila i mogu se učiti biti više osjetljiv na svoja vlastita osjetila, na vibracije, dodir i na druge oblike komunikacije.

Kako je došlo do suradnje s udrugom Dodir i njenim Dramskim studijom DODIR(I)?

GORAN: Ja sam naslijedio, može se to tako reći, poziciju u Kazalištu Daska. Krenulo je tako da je moj tata, Nebojša Borojević, počeo raditi s Dodirom. A počeo je raditi tako, to je zanimljiva priča, da je 1986. godine upoznao u Edinburgu jednog studenta koji je došao gledati njegovu predstavu. Iako je nevoljko došao, predstava mu se toliko svidjela da je došao i drugi dan, javio mu se i nakon toga je započelo prijateljstvo među njima koje traje od 1986. godine pa sve do danas. Budući da se tom čovjeku svidio naš stil i naša poetika, on se počeo vezati za naše

prostore, područje Balkana. On je tada radio u Sensu u Londonu. Dakle, isto je radio s gluhoslijepima i bio je zadužen za područje Balkana. Počeli su razgovarati i došli na pomisao da bi radili predstavu te je tako počela komunikacija s Dodirom, a mi smo naslijedili taj oblik suradnje i napravili prošle godine predstavu "Povratak Pepeljuge", a trenutno radimo na novoj predstavi.

Režirali ste predstavu "Povratak Pepeljuge" koja je, koliko sam čula, dobila jako dobre kritike!

DARKO: Da, dobila je iznimne kritike. Na 7. međunarodnom festivalu studentskoga kazališta, selektor festivala koji je gledao sve predstave rekao je da se naša predstava izdigla iznad cijelog festivala i da ga je dovela na jednu višu razinu. Dakle, njegove riječi su da je ta predstava bila vrhunac festivala.

Kako je bilo raditi s gluhoslijepim i gluhim glumcima?

DARKO: Pa, meni je bilo prekrasno.

Radili ste i s čujućim glumcima. Možete nam usporediti rad s gluhim i gluhoslijepim glumcima s radom s čujućim i videćim glumcima?

DARKO: Mogu. Ja sam baš rekao da mi je bilo 1000 puta lakše raditi s gluhoslijepim osobama, nego sa čujućim i videćim osobama, i to iz jednog jednostavnog razloga jer imam osjećaj da se gluhoslijepe osobe svaki dan nalaze u izazovnim situacijama. Njima je svaka mala, banalna situacija, izazovna, tako da se na neki način uče potpuno posvetiti tom životu i možda su i manje opterećeni lošom glumom i vanjskim utjecajima.

GORAN: Vrlo često se dešava s profesionalnim glumcima i s glumcima amaterima koji i čuju i vide da su kontaminirani našom okolinom. Događa se da u određenim situacijama, npr. igranje određene scene, pitaju: "A šta sad da ja radim? Ti mi reci kud da idem, ravno, lijevo desno..." To se, recimo, nikad nije dogodilo s gluhoslijepim glumcima. Mi smo njima objasnili kakvu scenu želimo, a oni su je bez problema sami odradili, gotovo iz prve. Shvatio sam da gluhoslijepi glumci vole na takav način raditi. Ne vole da im se naređuje, što je super.

DARKO: Da, gluhoslijepi glumci su samoinicijativni, te stvari izlaze iz njih i to su totalno njihove kreacije, tako da ne možemo govoriti o režiji kao nekom seciranju, nego samo usklađivanju ideja koje gluhoslijepim osobama ne fale. Imaju prekrasne ideje.

GORAN: Mi u Dasci imamo taj termin "usuglašivač ideja", tako da smo na taj način naučili raditi. Obično se radi tako da dođe profesionalni režiser koji se plaća, on se prvo iživljava i zbog situacije koja je prisutna u kazalištu, počeli su polako zaboravljati što je kazalište i došli su do situacije da su režiseri = biznismeni, kao npr. prodavači i oni dođu u kazalište, odrade posao i iživljavaju se na glumcima. Atmosfera je loša i svi se na kraju počnu mrziti, pričati jedni protiv drugih. Tu zapravo nema kazališta, no ljudi to ne znaju i kupe kartu za predstavu, odgledaju to nešto što zapravo nije "razgovor s muzama". Mi zato uvijek nastojimo, dok radimo, da svi iznesu svoje ideje, a mi ih onda, budući da imamo malo više iskustva u radu u kazalištu, nastojimo dramaturški povezati i uskladiti. To je zapravo ispalo savršeno u radu s gluhoslijepim osobama jer i njima to odgovara i kod njih nema taštine, tako da oni mogu prihvatiti naše savjete, ali i davati svoje prijedloge.

DARKO: Da, tako da nije onaj klasičan odnos

redatelj-glumci, već je više prijateljski odnos i zajednička suradnja. Potpuno ravnopravna suradnja u kojoj zajedno iznosimo ideje i pokušavamo pronaći najbolja rješenja za probleme.

Kakva je bila reakcija Vaših prijatelja, kolega, obitelji... kad su čuli da radite s gluhoslijepim i gluhim glumcima?

GORAN: Pa većina ljudi zapravo uopće ne zna i ne može shvatiti da postoje gluhoslijepe osobe. Uglavno ljudi misle da je to grupa gluhih ili slijepih ljudi, ili misle da su to gluhonijemi a ne gluhoslijepi ljudi i to im je nevjerojatno. Zato su neki, nakon što su odgledali predstavu, bili šokirani. Ja znam po sebi. Kad sam prvi put gledao predstavu "Pepeljuga" koju nismo mi radili, došao sam ljut na predstavu jer mi je kasnio tramvaj, padala je kiša, morao sam 15 minuta pješačiti.... i onda kad sam vidio što rade gluhoslijepe osobe i na koji način se odnose prema realnosti, meni je bilo neugodno što sam ikad u životu bio ljut zbog sitnica.

DARKO: Ljudi nisu mogli pojmiti kako gluhoslijepe osobe mogu raditi predstavu, kako se uopće može s njima komunicirati, zato što nisu integrirani u društvo. Ne možemo vidjeti gluhoslijepu osobu da radi kao vozač tramvaja ili u nekim institucijama, ne susrećemo ih u svakodnevnom životu. I baš zato idemo dalje s predstavama i pokušavamo naći način kako će se gluhoslijepe osobe integrirati u društvo. Predstava je jedan od načina njihove integracije na koji možemo pokazati da i oni imaju što izraziti i da to mogu izraziti i iskomunicirati i na taj način se integrirati u društvo. I to je nekakav osnovni cilj kako mogu izaći iz te, nekakve male, privatne sfere i domene.

GORAN: Osobe koje se po nečemu razlikuju od većine uvijek se percipiraju kao marginalizirane jer je s njima problem raditi. To se može usporediti s pješacima i automobilima koji su parkirani posvuda, ne staju na zebri itd. I zapravo pješaci su neprilagođeni sadašnjem društvu jer ih auto može udariti i nisu jaki kao što je jak auto. Znači, mi možemo reći da su pješaci "retardirani" jer nisu prilagođeni. Isto tako možemo reći za autiste. Kad bi svi bili autistični, a kad bi samo pet ljudi bili ovakvi kakvi smo mi, onda bi tih pet ljudi bili zapravo neprilagođeni jer bi kompletan svijet funkcionirao po principima autista.

Sad radite na novoj predstavi. Možete li nam nešto u kratko reći o njoj. No, nemojte nam sve otkriti.

DARKO: Pa, predstava se zove Leptirov vrtlog života. U ovoj predstavi htjeli bismo da se svatko može malo više individualno izraziti. Također, to je prvi korak prema sljedećoj predstavi koju planiramo raditi sljedeće godine koja će biti usmjerena na komunikaciju s publikom koja će sudjelovati na predstavi. Znači, radi se o individualnom izrazu. Predstava je sad tek u nastanku, na početku. Premijera će biti 21.12.2006. u Gavelli.

Kakvi su vam planovi za budućnost? Hoće li se suradnja s DODIROM nastaviti?

DARKO: Ja vjerujem da hoće, zato što smo našli dobru komunikaciju i razvili smo jedan oblik prijateljstva te mislim da svi uživamo u zajedničkom radu.

Dečki, zahvaljujem na razgovoru i želim vam puno uspjeha s novom predstavom!

NAJAVLJUJEMO PREMIJERU PREDSTAVE "LEPTIROV VRTLOG ŽIVOTA"

Savršenstvo mimike, geste, pantomime i neverbalne komunikacije na čemu bi pozavidjeli i profesionalci... Jednom riječju ljepota pokazanog u svakoj gesti... govor je zamijenjen, punije i bogatije....

Nova, premijerna predstava Leptirov vrtlog života odigrat će se 21.12.2006. u gradskom Dramskom kazalištu Gavella. Leptirov vrtlog života nadahnuta je multimedijalna predstava bazirana na neverbalnoj, i vrhunski spontanoj, komunikaciji i predstavlja moderan i kvalitetan pomak u dramskom izričaju gluhoslijepih osoba.

Kako porušiti sve barijere u životu gluhoslijepe osobe? Predstava daje odgovor: razumijevanjem i integracijom u zajednicu. Tijekom predstave barijere polako nestaju, a tama i tišina zamijenjene su toplim rukama prijatelja koje sve razumiju.

Toplina ljudskog srca, svijetlo čovjekove duše pobjeđuju nad sivim egoizmom uobičajene svakidašnjice.

Izložba u Ericsson Nikola Tesli

Povodom Međunarodnog dana osoba s invaliditetom "Dodir" uz potporu Ericssona organizira skupnu humanitarno prodajnu izložbu likovnih radova kreativnih radionica pod nazivom "Zajedno".
Izložba se otvara 29.11.2006. i bit će otvorena do 08.12.06. u Galeriji Ericssona, Krapinska 45.

Kestenijada u Lovranu

Skupili smo se i smjestili u autobus. Putovanje nas je vodilo u Lovran. Iako je bilo dosta rano naš autobus je bio pun osmijeha i ruku u pokretu. Svi su imali nešto za reći, podijeliti s drugima, tako da je i putovanje brzo prošlo. Vrlo brzo smo nakon magle ugledali osunčano more. Mala gužva pred Lovranom omogućila nam je bolji pogled na tamošnje vile. Uistinu su prekrasne.
Sajam maruna, a ujedno i meda i njegovih proizvoda, bio je na malenome trgu. Cijeli Lovran je mirisao na kestene i med. Zbog čega mi se atmosfera učinila tako domaćom. Za jednim štandom prepoznali smo jednu od bivših stanarki Big Brother Kuće. Naše putnike je to razveselilo te su otvoreno pokazali zainteresiranost za slikanje na što je Stanarka sa smiješkom pristala.
Stiglo je vrijeme ručka. Lazanje su bile odlične, ali ne ću se tu puno zaustavljati. Idemo dalje. Na pješačenje lovranskom šetnicom uz more. Šetnja je jako dobro došla nakon jela. More odmah pod nogama, vjetar koji ga muti i diže valove, kapljce slane vode lepršale su po zraku. Koliko god je to bilo lijepo taj isti vjetar nam je malo kasnije pokazao zube. Postalo je hladno. Stiglo je vrijeme povratka. Krenuli smo za Zagreb. Autobus je bio jednako živahan kao i pri dolasku.
Bio je to prekrasan izlet, s ljudima u čijem je društvu jako ugodno biti.

Napisala: Mirna Lončar

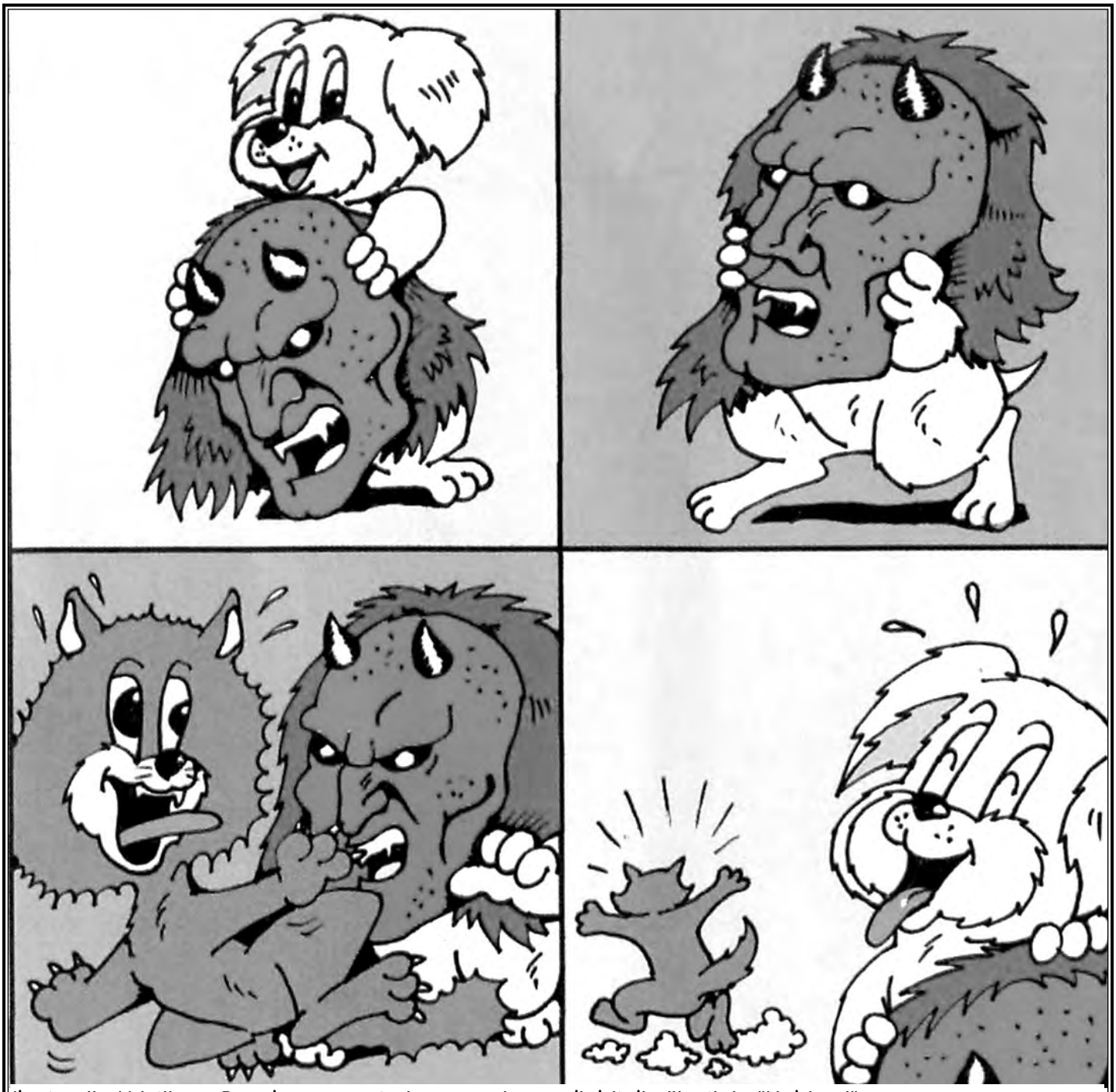

Ilustracija Kristijana Bezuha preuzeta iz magazina za ljubitelje životinja "Ljubimci"

ČLANOVI, SURADNICI, VOLONTERI....
NE ZABORAVITE POVREMENO POGLEDATI:
TELETEXT STRANICU 874,
i/ili WEB STRANICU www.dodir.hr

Vodnikova 8, 10000 Zagreb
Tel./fax: ++385 1 4875431, 4875432
e-mail: dodir@dodir.hr • web: www.dodir.hr